DELE AF FORMUERET – OMPRØVEN 2006

Opgave nr. 1

Arne Abel drev en trykkerivirksomhed, der havde behov for at udvide produktionskapaciteten. Abel ringede derfor den 14. marts 2005 til en leverandør af trykkerimaskiner, Bent Birk, og bad ham afgive tilbud på en ny trykkerimaskine. Allerede dagen efter, den 15. marts, modtog Abel følgende brev fra Birk:

> »Hermed kan jeg tilbyde 1 stk. Print-Magic 4650 ci til en specialpris på 345.000 kr. (normalpris: 375.000 kr.). Mod særskilt betaling påtager jeg mig gerne installationen. Maskinen kan stå produktionsklar senest den 31. december 2005. Merpris for pc-styringsmodul til indbygning i maskinen: 25.000 kr. For at afhjælpe dit akutte behov for produktionskapacitet kan jeg for 10.000 kr. om måneden tilbyde leje af en brugt trykkerimaskine, som jeg omkostningsfrit vil opstille og afhente. Lejeaftale vedlægges. Accept af tilbuddene skal være mig i hænde inden 7 dage fra dato. Mvh. Birk«.

Brevet var poststemplet den 14. marts, men var på grund af en fejl fra Birks side dateret den 16. marts. Den 22. marts modtog Birk følgende brev fra Abel:

> »Hermed accepteres tilbuddet om salg af 1 stk. Print-Magic 4650 ci for 345.000 kr. Prisen for installation må vi drøfte efter påske. Jeg vil også gerne leje den brugte trykkerimaskine og vedlægger lejeaftalen i underskrevet stand. Den 21. marts 2005. Mvh. Arne Abel«.

Den 30. marts om formiddagen ringede Abel til Birk, og de aftalte, at Birk samme eftermiddag skulle levere den lejede maskine. I forbindelse med opstillingen af den lejede maskine drøftede Abel og Birk prisen for installation af den ny maskine, men kunne ikke nå til enighed. De aftalte derfor, at Abel skulle tænke over det og vende tilbage.

Den 4. april ringede Abel og forsøgte atter at presse Birk ned i pris for installationen. Dette fik Birk til at meddele: »Din accept var for sen, så vi har slet ikke indgået nogen aftale. Når du ikke vil acceptere min pris for installationen, må du betale normalprisen på 375.000 kr. for maskinen«. Abel, der under ingen omstændigheder ville betale den af Birk krævede pris for installationen, protesterede og hævdede, at der var indgået bindende aftale om hans køb af maskinen for 345.000 kr. Efter nogen diskus-

sion blev de enige om, at dette spørgsmål måtte afgøres ved en senere retssag, og Birk indvilligede i at levere maskinen, såfremt Abel straks indbetalte 345.000 kr. til Birks bankkonto og deponerede det omtvistede beløb på 30.000 kr. hos Birks advokat, Carl Cold. Samme dag indbetalte Abel beløbene til henholdsvis Birk og Cold.

Den 15. november blev den nye trykkerimaskine leveret direkte fra producenten til Abel. Ved en fejl medfulgte modulet til pc-styring. Abel lod et installationsfirma indbygge pc-modulet i maskinen, som var produktionsklar den 28. november. Den lejede maskine blev samme dag demonteret.

Den 30. november modtog Birk følgende brev fra Abel:

> »Jeg har d.d. overført 10.000 kr. (leje for december måned) til din bankkonto. Den ny maskine er nu produktionsklar, og beløbet udgør derfor sidste lejebetaling. Den 29. november 2005. Mvh. Arne Abel«.

Den 2. januar 2006 modtog Abel et brev fra Birk, der krævede 25.000 kr. som betaling for pc-modulet, som i indkøbspris havde kostet Birk 15.000 kr. I brevet krævede Birk endvidere fortsat leje for den brugte maskine og anførte som begrundelse herfor:

> »Jeg har ikke modtaget nogen opsigelse af lejeaftalen. Aftalen kunne i øvrigt tidligst have været opsagt den 31. december med en måneds varsel til den 1. februar, jf. lejeaftalens § 6, hvori er anført: »Aftalen kan opsiges med 1 måneds skriftligt varsel til den 1. i en måned. Aftalen er dog uopsigelig indtil den 31. december 2005«. Du kan nu tidligst opsige aftalen til ophør den 1. marts«.

Den 3. januar modtog Birk et brev fra Abel, hvori Abel nægtede at betale for pc-modulet, idet han anførte: »Det må være en sag mellem dig og producenten«. Abel nægtede endvidere at betale yderligere leje for den brugte maskine, idet han gjorde gældende, at lejeaftalen ved brevet af 29. november var opsagt til den 1. januar 2006. Endelig gjorde Abel krav på de 30.000 kr., som stadig var deponeret hos Cold.

Der ønskes en redegørelse for retsstillingen mellem Abel og Birk.

Løsningseksempel til opgave nr. 1

1. Aftalen om køb af 1 stk. Print-Magic 4650 ci

Abel modtager allerede den 15. marts Birks brev indeholdende tilbuddet, der er dateret den 16. marts 2005. Da brevet med tilbuddet er poststemplet den 14. marts – samme dag, som Abel tog kontakt til Birk – må Abel indse, at tilbuddet rettelig burde have været dateret den 14. marts og ikke den 16. marts. Ved beregningen af acceptfristen må den 14. marts således lægges til grund, idet Birk ikke er bundet af fejldateringen, jf. princippet i AFTL § 32, stk. 1 (Lærebogen s. 61). Acceptfristen udløber herefter den 21. marts 2005, og Abels accept er for sen.

Abel er i ond tro om fejldateringen af tilbuddet og kan ikke gå ud fra, at hans accept er rettidig. Der er derfor ikke grundlag for at pålægge Birk en reklamationspligt efter AFTL § 4, stk. 2 (Lærebogen s. 66).

Birk tilsidesætter imidlertid en almindelig – loyalitetsbetonet – reklamationspligt ved ikke ved først givne lejlighed (dvs. den 30. marts, hvor han opstiller den lejede maskine og med Abel drøfter prisen for installation af den ny maskine) at gøre Abel opmærksom på, at han var af den opfattelse, at accepten var for sen. Som følge heraf må bindende aftale om Abels køb af trykkerimaskinen for 345.000 kr. anses for indgået (Lærebogen s. 71 og s. 97 f.). Abel har derfor ret til det hos Cold deponerede beløb på 30.000 kr.

2. Pc-modulet

Der er mellem Abel og Birk indgået aftale om Abels køb af trykkerimaskinen *uden* pc-modulet.

Abel konstaterer ved modtagelsen af maskinen, at pc-modulet medfølger. Ved at undlade at gøre Birk (eller producenten) opmærksom på fejlen og tværtimod lade et installationsfirma foretage indbygning af modulet i trykkerimaskinen har Abel »tilegnet« sig pc-modulet på en sådan måde, at han må betale den sædvanlige markedspris herfor (Lærebogen s. 106 f.). Markedsprisen må ansættes til den værdi, der er oplyst i Birks tilbud, dvs. 25.000 kr. (Birks indkøbspris (15.000 kr.) er irrelevant).

3. Lejeaftalen

I Abels brev af 29. november 2005 oplyses, at den ny maskine er produktionsklar, og at bankoverførslen af lejen for december måned »…derfor [udgør] sidste lejebetaling«. Formålet med lejeaftalen er at afhjælpe Abels akutte behov for produktionskapacitet i perioden, indtil den ny trykkerimaskine er produktionsklar, hvilket Birk er bekendt med. Selv om Abel ikke udtrykkeligt anfører, at lejeaftalen opsiges, må brevet under de foreliggende omstændigheder betragtes som en opsigelse.

Der må herefter tages stilling til, fra hvilket tidspunkt Abels opsigelse kan tillægges virkning, hvilket beror på en fortolkning af lejeaftalens § 6.

Selve *ordlyden* af lejeaftalens § 6, 2. pkt. (»Aftalen er dog uopsigelig indtil den 31. december 2005«) er ikke fuldstændig klar. Det kan hævdes, at opsigelse med kontraktsmæssigt varsel kan ske med virkning umiddelbart efter udløbet af uopsigelig-

hedsperioden, dvs. med virkning fra den 1. januar 2006, eller at opsigelse tidligst kan *afgives* den 31. december 2005 med virkning fra den 1. februar 2006.

I overensstemmelse med lejeaftalens formål, jf. ovenfor, er der sammenfald mellem lejeaftalens uopsigelighedsperiode og tilbuddets angivelse af, hvornår den ny maskine senest kunne være produktionsklar. Ud fra en *formålsfortolkning* af lejeaftalens § 6, 2. pkt., kan aftalen derfor opsiges med kontraktsmæssigt varsel til ophør den 1. januar 2006. Dette fortolkningsresultat understøttes tillige af *koncipistreglen* (uklarhedsreglen), idet lejeaftalen er udarbejdet af Birk (*Palle Bo Madsen:* Kort indføring i aftalefortolkning (2005) s. 3 f.).

Abel er derfor ikke forpligtet til at betale yderligere leje, idet lejeaftalen ved brevet af 29. november er opsagt til den 1. januar.

»Lærebogen« er: *Lennart Lynge Andersen og Palle Bo Madsen:* Aftaler og mellemmænd, 4. udgave (2001).

Opgave nr. 2

Bent Bramsen, der i mange år havde været arbejdsløs og derfor måtte leve yderst sparsommeligt, fik i april 2006 af en bekendt tilbudt et bur med to kanariefugle. Bent skulle ikke betale for buret og fuglene, men han skulle selv sørge for afhentningen. Bent mente, at fuglenes selskab kunne give ham lidt glæde, og at han nok lige kunne afse penge til fuglefrø. Bent, der hverken havde bil eller kørekort, ringede til sin gode ven Arne Andersen, som straks tilbød at køre Bent, når han skulle hente fuglene.

Onsdag den 3. maj om morgenen blev Bent afhentet af Arne, der kom kørende i sin Mercedes. Buret med fuglene blev afhentet, og på hjemturen sad Bent med fugleburet på skødet. Bent placerede i tankeløshed sine hænder ved burets låge, som herved åbnedes, så fuglene fløj ud i bilen. På grund af fuglenes pludselige fremkomst og flaksen rundt i bilen mistede Arne udsynet og koncentrationen om kørslen. Arne kom derfor til at køre op på fortovet, hvor han først påkørte fodgængeren Carla Carlsen og derefter kørte frontalt ind i et forsvarligt placeret og nedgravet reklameskilt, som tilhørte frisør Dorte Danielsen.

Ved påkørslen pådrog Carla sig en flænge i hovedet, og hun var herefter sygemeldt i 1 måned. Carla havde i den anledning et løntab på 18.000 kr. Carla havde i forsikringsselskabet Fuld-Sikring tegnet en forsikring, der bl.a. indeholdt følgende bestemmelse: »I tilfælde af midlertidig uarbejdsdygtighed som følge af et ulykkestilfælde udbetaler selskabet 25.000 kr. pr. måned«.

Skaden på Dortes reklameskilt beløb sig til 2.000 kr. Skaden var dækket af en forsikring, som Dorte havde tegnet i forsikringsselskabet Totalsikring uden selvrisiko.

Ved påkørslen af reklameskiltet blev fronten og motoren på Arnes bil påført en skade, som beløb sig til 52.000 kr. Bilen var ansvarsforsikret i forsikringsselskabet Helsikring.

Efter påkørslen af reklameskiltet var det umuligt at fortsætte kørslen i Arnes bil. Arne ringede derfor til Viggos Vejservice og bad om hjælp til at få bilen trukket på værksted. Der var imidlertid flere timers ventetid, og da bilen spærrede for al færdsel på fortovet, var Arne klar over, at bilen måtte skubbes ud på vejen og dér placeres i vejsiden.

Bent havde travlt med at indfange sine fugle, men et par tililende beboere fra nabolaget, Erik Eriksen og Frede Frandsen, tilbød straks at hjælpe Arne. Erik og Frede havde været i færd med at ordne hver sin forhave, da ulykken skete. De havde derfor begge et ukrudtsjern i hænderne. Da Erik så, at Frede stak sit ukrudtsjern i bæltet, gjorde han det samme. Arne satte sig ind bag rattet for at styre, mens Erik og Frede skubbede bilen ud på vejen. Herefter steg Arne ud af bilen for at takke for hjælpen. Arne så straks, at hans bil havde fået en bule på venstre forskærm. Det viste sig efterfølgende, at bulen stammede fra ét ukrudtsjern, som havde ramt bilen under flytningen. Det kunne ikke opklares, om det var Eriks eller Fredes ukrudtsjern, der havde ramt og skadet bilen. Reparationen af skaden på venstre forskærm af Arnes bil beløb sig til 9.000 kr.

Hvorledes er den erstatnings- og forsikringsretlige stilling?

Der skal ikke tages stilling til størrelsen af eventuelle personskadeerstatninger.

Løsningseksempel til opgave nr. 2

1. Personskaden på Carla Carlsen

Carla kan kræve erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. EAL § 2, og godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3 (Lærebogen s. 259 ff. og 263 f.).

Carla har et krav på 25.000 kr. for tabt arbejdsfortjeneste mod sit eget ulykkesforsikringsselskab, Fuld-Sikring, som ikke har regres mod de erstatningsansvarlige skadevoldere (se umiddelbart nedenfor), jf. EAL § 22, stk. 2 (Lærebogen s. 359). Carlas forsikring i forsikringsselskabet Fuld-Sikring har karakter af en summaforsikring (Lærebogen s. 13). Det derfra udbetalte beløb skal ikke fradrages i hendes erstatningskrav for tabt arbejdsfortjeneste mod de erstatningsansvarlige skadevoldere (se umiddelbart nedenfor), jf. EAL § 2, stk. 2 (Lærebogen s. 260). Carla kan altså kumulere sit erstatningskrav for tabt arbejdsfortjeneste mod de erstatningsansvarlige skadevoldere med kravet mod forsikringsselskabet.

Skaden på Carla er forvoldt ved påkørsel, og Carla kan derfor rette erstatningskravet på 18.000 kr. for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelseskravet for svie og smerte mod Arnes ansvarsforsikringsselskab Helsikring, jf. FL § 101, stk. 1, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 155 ff. og 175). (Færdselsansvaret påhviler Arne, jf. FL § 104, stk. 1).

Bent, der i sin tankeløshed får fuglene lukket ud i bilen, hvorved Arne distraheres, har handlet culpøst og er dermed medansvarlig for skaden (Lærebogen s. 57 ff.).

Bent og Arne/ansvarsforsikringsselskabet Helsikring hæfter solidarisk (Lærebogen s. 336 f.). Ved den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem de solidarisk erstatningsansvarlige finder EAL § 25, stk. 2, anvendelse (Lærebogen s. 341 f.). Den ikke-ansvarsforsikringsdækkede Bent er herefter fri for regresansvar, jf. EAL § 25, stk. 2, 1. pkt.

2. Skaden på Dortes reklameskilt (2.000 kr.)

Skaden dækkes umiddelbart af forsikringsselskabet Totalsikring, som herefter har regres mod Arnes ansvarsforsikringsselskab Helsikring, jf. EAL § 22, stk. 1, og § 21, nr. 1, samt FL § 101, stk. 1, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 155 ff. og 357 ff.). Som nævnt ovenfor under pkt. 1 har Bent handlet culpøst og er dermed – som udgangspunkt – medansvarlig for skaden. Bent har dog kun handlet simpelt uagtsomt, og da skaden er dækket af Dortes tingsforsikring, bortfalder Bents erstatningsansvar, jf. EAL § 19, stk. 1 (Lærebogen s. 347 f.).

3. »Påkørselsskaden« på Arnes bil (52.000 kr.)

Som nævnt ovenfor under pkt. 1 har Bent handlet culpøst, og han er derfor erstatningsansvarlig for skaden på bilen, som ikke er dækket af en kaskoforsikring.

Ifølge opgaveteksten er Bent »arbejdsløs«, han lever »yderst sparsommeligt«, ligesom han kun lige kan afse penge til fuglefrø. Da Bent tilmed kun har handlet simpelt uagtsomt og herved forvoldt en skade på 52.000 kr., som under hensyntagen til hans økonomiske forhold er et anseeligt beløb, bør det overvejes, om hans erstatnings-

ansvar kan lempes, jf. EAL § 24, stk. 1, 1. led (»urimeligt tyngende«) (Lærebogen s. 364 ff.). Heroverfor står selvsagt den skadelidte Arnes interesse i at opnå fuld erstatning, og at lempelsesreglen kun finder anvendelse rent undtagelsesvis. Det afgørende er, at studenterne overvejer EAL § 24, stk. 1, herunder argumenterne for/imod lempelse, hvorimod det er underordnet, om studenternes afvejning af skadelidtes (Arnes) og skadevolders (Bents) interesse falder ud til fuld erstatningspligt for Bent eller lempelse af Bents erstatningspligt.

(Arne har ifølge opgavens oplysninger næppe udvist relevant egen skyld).

4. Skaden på venstre forskærm af Arnes bil (9.000 kr.)

Ifølge opgavens oplysninger er det enten Eriks eller Fredes ukrudtsjern, som har ramt bilen, og dermed er det enten Erik eller Frede, der ved culpøs adfærd har forårsaget skaden på bilens venstre forskærm. Det er (den skadelidte) Arne, der skal bevise, at skaden er forvoldt ved culpøs adfærd, herunder *hvem*, der har handlet culpøst, samt at der er årsagssammenhæng mellem den culpøse handling og skaden.

Da det ikke kan bevises, *om* det er Erik *eller* Frede, der i relation til skaden på venstre forskærm af Arnes bil har handlet culpøst, kan der ikke rettes noget erstatningskrav mod nogen af dem (Lærebogen s. 239 f.). Der er ikke væsentlig større sandsynlighed for, at det er den ene frem for den anden, der har forvoldt skaden (sml. U 1982.1111 H, som fastslog, at der var væsentlig større sandsynlighed for, at den ene faktor havde forårsaget skaden frem for den anden).

»Lærebogen« er: Bo von Eyben og Helle Isager, Lærebog i erstatningsret, 5. udgave (2003).

Opgave nr. 3

Karl Kirk ejede en trælasthandel i Århus. Karl havde ultimo marts 2006 et større lager af spånplader, der i hvert fald kunne dække efterspørgslen i Karls trælasthandel frem til 1. juni 2006. Alligevel indgik Karl den 24. marts 2006 med Søren Samuelsen, som ejede et træimportfirma i København, en købeaftale med følgende ordlyd:

> »Søren Samuelsen sælger til Karl Kirk 30 m^3 1. klasses spånplader (størrelse: 2 m x 1,5 m x 0,05 m) til en pris af 2.000 kr. pr. m^3 (i alt 60.000 kr.). Spånpladerne leveres cf Århus Havn og sendes med skib fra København senest mandag den 24. april 2006. Købesummen forfalder til betaling den 1. maj 2006«.

Mandag den 27. marts om morgenen bad Søren sin ansatte, Anton Abel, om at gøre 30 m^3 spånplader klar og herefter køre ned på Københavns Havn for at aflevere pladerne til afsendelse med skibet M/S Maren. Anton læssede 30 m^3 spånplader på ladet af Sørens lastbil og kørte ned på Københavns Havn. Ved ankomsten til havnen aftalte Anton med rederiet, at han selv skulle køre ombord på M/S Maren og placere spånpladerne på dækket. Der var ikke plads til, at pladerne kunne stå samlet på ét sted, så Anton anbragte spånpladerne i 3 stabler, som indeholdt henholdsvis 5 m^3, 10 m^3 og 15 m^3. Anton nøjedes med at pakke spånpladerne ind i presenninger, på trods af at han godt var klar over, at pladerne var meget følsomme for enhver form for fugt, og at det derfor var vigtigt, at pladerne – foruden at blive overdækket – blev placeret på paller, som hævede dem fra skibsdækket. Hvis spånplader både var dækket til og stod på paller, kunne de sagtens stå på dækket under skibstransport uden at få fugtskader.

Efter indladningen på skibet kørte Anton tilbage til Sørens importfirma. Anton medbragte et konnossement, som rederiet havde udstedt, og som lød på Sørens navn. Konnossementet angav, at der var indladet 30 m^3 spånplader på M/S Maren. Omkostningerne ved skibstransporten med M/S Maren beløb sig til 4.500 kr.

Natten til tirsdag den 28. marts, mens M/S Maren stadig lå i Københavns Havn, kravlede professionelle tyve ombord på det forsvarligt sikrede skib og stjal stablen med de 5 m^3 spånplader. Disse 5 m^3 spånplader blev aldrig siden fundet.

Tirsdag den 28. marts kl. 10 skrev Søren en e-mail til Karl. Det fremgik heraf, at spånpladerne befandt sig ombord på M/S Maren, som forventedes at afsejle fra Københavns Havn senere samme dag. Søren vedhæftede mailen en indscannet kopi af konnossementet. Karl modtog og læste Sørens mail få minutter senere. Søren fik først over middag kendskab til tyveriet af de 5 m^3 spånplader, men han underrettede ikke Karl herom.

Efter at have læst Sørens mail bestilte Karl straks en vognmand til at hente spånpladerne på Århus Havn og fragte dem til Karls trælasthandel lidt uden for byen. Vognmanden havde ikke travlt i de følgende dage og forlangte derfor kun 3.500 kr. for opgaven. Vognmanden indskærpede over for Karl, at der ikke var en ret til at afbestille transporten, så Karl betalte med det samme de 3.500 kr.

Omkring kl. 13 samme dag sejlede M/S Maren af sted fra Københavns Havn. Skibet kom hurtigt ud i et voldsomt uvejr, og ved et kraftigt regnskyl omkring kl. 13.30 blev stablen med de 10 m^3 spånplader ødelagt af det vand, der samlede sig på skibsdækket. Kl. 14 slog et lyn ned i stablen med de 15 m^3 spånplader, som udbrændte totalt. De 15 m^3 spånplader var før lynnedslaget ikke beskadiget af regn eller fugt.

Tirsdag den 28. marts sidst på eftermiddagen stod det klart for både Karl og Søren, at alle de spånplader, som var indladet på M/S Maren, var stjålet eller ødelagt som beskrevet ovenfor.

Karl gjorde straks gældende, at han var berettiget til at hæve købet helt eller delvist. Karl krævede desuden erstatning af Søren i videst muligt omfang. Søren bestred, at Karl var berettiget til at hæve nogen del af købet, og krævede, at Karl betalte den fulde købesum på 60.000 kr. Søren nægtede at være erstatningsansvarlig overhovedet over for Karl.

Hvorledes er retsstillingen mellem Søren og Karl? Det kan ved besvarelsen lægges til grund, *at* den almindelige indkøbspris for spånplader i trælastbranchen var 2.000 kr. pr. m^3, *og at* Karls udsalgspris for spånplader som dem, der var kørt ombord på M/S Maren, var 2.200 kr. pr. m^3 (i alt 66.000 kr.).

Løsningseksempel til opgave nr. 3

Der er tale om et *handelskøb*, jf. KBL § 4, og et *genuskøb*.

Spånpladerne er solgt med transportklausulen cf Århus Havn. Leveringsstedet bestemmes af KBL § 10, jf. § 63, stk. 2. (Leveringsstedet er altså ikke cf-stedet i Århus Havn). Da S's ansatte, A, forestår transporten af pladerne til Københavns Havn, fører KBL § 10 til, at levering er sket ved skibssiden i København (Lærebogen s. 44 f. og 47). Udgangspunktet er derfor, at risikoen for hændelige begivenheder går over på K ved skibssiden, jf. § 17, stk. 1 (eller måske i dette tilfælde, hvor S's ansatte placerer varerne på skibsdækket, først ved anbringelsen).

1. De 5 m^3, som er stjålet

Udgangspunktet er, at risikoen for tyveriet påhviler K, jf. § 63, stk. 2, jf. § 10, og i det hele ovenfor. Tyveriet må anses som en hændelig begivenhed i risikoreglernes forstand, da der ikke er årsagsforbindelse mellem den mangelfulde emballering af spånpladerne (jf. nedenfor under pkt. 2) og tyveriet (Lærebogen s. 69 f.).

Spørgsmålet er dog, om det er en betingelse for risikoens overgang, at S underretter K om afsendelsen af varerne. En sådan underretningspligt antages at påhvile en sælger i erhvervsmæssige handelsforhold, når der er tale om genuskøb af almindelige handelsvarer, som er adresseret til andre end køberen (Lærebogen s. 63 f.). Alle betingelserne er her opfyldt for at pålægge S at underrette K, jf. bl.a. opgavetekstens oplysning om, at konnossementet er udstedt til S. Da tyveriet allerede er sket, da S sender underretningen til K, bærer S risikoen. (Det gør ingen forskel, at skibet, hvorpå varerne befinder sig, endnu ikke er afsejlet: Formålet med at pålægge S en underretningspligt er, at S skal kunne bevise, at den vare, som er gået til grunde, er bestemt for K, og dette formål tilsiger, at det er underordnet, om skibet ligger i havn eller befinder sig ude på havet).

K kan herefter udøve misligholdelsesbeføjelser over for S, dvs. K kan hæve købet af de 5 m^3 spånplader.

K kan desuden kræve erstatning af S, da der ikke foreligger ansvarsfritagende omstændigheder, jf. KBL § 24. K kan principielt opgøre sit krav efter reglerne om den positive opfyldelsesinteresse og dermed kræve sin mistede fortjeneste erstattet.

K kan ikke kræve prisdifferenceerstatning, jf. KBL § 25, da det i opgaveteksten oplyses, at den almindelige indkøbspris for spånplader er 2.000 kr. pr. m^3, svarende til den mellem K og S aftalte købesum (Lærebogen s. 104).

K kan heller ikke kræve avancetabserstatning, da der ikke foreligger oplysninger om konkrete videresalg, som K går glip af pga. S's misligholdelse: K har allerede et lager af spånplader, der kan dække efterspørgslen i over 2 måneder frem, og K kan derfor blot indkøbe tilsvarende varer et andet sted til videresalg (Lærebogen s. 104 f.).

(Omkostningerne til skibstransporten fra København til Århus (4.500 kr.) påhviler S, jf. KBL § 63, stk. 1, og K kan naturligvis ikke kræve disse omkostninger erstattet).

Omkostningerne til transport fra Århus Havn frem til K's forretningsadresse (3.500 kr.) skulle K have afholdt under alle omstændigheder. Disse ordinære

omkostninger kan K kræve erstattet af S, enten med den begrundelse, at K kan vælge at kræve negativ kontraktsinteresse, fordi han var berettiget til erstatning efter reglerne om den positive opfyldelsesinteresse, eller med den begrundelse, at K ville have fået sine omkostninger dækket, hvis S havde opfyldt aftalen, og K dermed kunne havde opnået en fortjeneste på videresalget (Lærebogen s. 102 og 105).

2. De 10 m^3, som er ødelagt af vand

På det tidspunkt, hvor de 10 m^3 går til grunde som følge af en vandskade, er risikoen for hændelige begivenheder gået over på K, da han har modtaget underretningen fra S, jf. i det hele ovenfor under 1.

Vandskaden kan imidlertid ikke anses som en hændelig begivenhed i køberetlig forstand: S's ansatte, A, har utvivlsomt handlet culpøst ved at undlade at sørge for, at spånpladerne placeres på en palle, der hæver dem fra skibsdækket (Lærebogen s. 69 f.).

K kan derfor gøre misligholdelsesbeføjelser gældende over for S, dvs. K kan hæve købet for så vidt angår de 10 m^3 og kræve erstatning. Med hensyn til K's erstatningskrav henvises til ovenfor under pkt. 1. (Det kan dog tilføjes for de 10 m^3's vedkommende, at S hæfter i henhold til DL 3-19-2 for sin ansatte, A's, culpøse undladelse af at emballere salgsgenstanden ordentligt. S er derfor erstatningsansvarlig allerede på dette grundlag, dvs. uanset betingelserne i KBL § 24) (Lærebogen s. 92, jf. s. 90 f.).

3. De 15 m^3, som er ramt af lynet

På det tidspunkt, hvor de 15 m^3 går til grunde som følge af et lynnedslag, er risikoen for hændelige begivenheder gået over på K, da han har modtaget underretningen fra S, jf. i det hele ovenfor under 1. K kan derfor principielt ikke udøve misligholdelsesbeføjelser for så vidt angår de 15 m^3, jf. dog nedenfor under pkt. 4.

4. K's adgang til at hæve hele købet. Konklusion

Da S bærer risikoen for de 5 m^3, der bliver stjålet, og de 10 m^3, der bliver ødelagt af vand, er der kun 15 m^3 tilbage til K.

K kan herefter hæve hele købet, idet der foreligger en væsentlig forsinkelse med en del: Der er kun leveret halvdelen af det, der er aftalt, jf. KBL § 21, stk. 3. (Der foreligger naturligvis ikke forsinkelse med »en ringe del«, jf. § 21, stk. 3, sidste pkt.) (Lærebogen s. 85 f.).

K kan endvidere kræve erstatning for forgæves afholdte transportomkostninger, 3.500 kr., jf. ovenfor under pkt. 1.

»Lærebogen« er: *Lars Hedegaard Kristensen m.fl.:* Lærebog i dansk og international køberet, 3. udgave (2004).